

2025. OKTÓBER

A fiatal tehetségek lapja

due tállozó

XXVII. évfolyam 7. szám

Válogatás a legjobb diáklapokból

KÖZLEKEDÉS
– ÓRIÁSI
TÁRSASJÁTÉK

HERCEGNŐK
ÚJ RUHÁBAN

HITELES
KISOKOS

VERONA
ÉS PADOVA
VARÁZSA

KÉPREGÉNYEK
A VILÁGBÓL

HALLOWEENRE
KÉSZÜLÜNK

TROKÁN NÓRA

A SÁRKÁNYOK KABUL FELETT CÍMŰ FILMRŐL

Tedd próbára tudásod a Nagy Diák Banktudós Teszten – és nyerj!

VÁLASZTHATÓ
FŐDÍJ 1

**iPHONE 15
+ APPLE
WATCH 9**

VÁLASZTHATÓ
FŐDÍJ 2

**TENGERPARTI
UTAZÁS**

VÁLASZTHATÓ
FŐDÍJ 3

**ELEKTROMOS
ROLLER**

4-10. DÍJ

**AJÁNDÉK-
CSOMAG
JBL GO-VAL**

KÜLÖNDÍJAK

100 000 FT ÉRTÉKŰ VÁSÁRLÁSI UTALVÁNY

a legjobb eredményt elérő 2 középiskolás játékosnak,
illetve a 10 oktatási terület legjobb felsőoktatási játékosának.

Keressd a tesztet és a játék szabályzatát
a www.nagydiaktesztek.hu oldalon
és a **Nagy Diák Tesztek** appban!

Az MBH Bank támogatásával

TÖBB MINT ALÁÍRÁS Horváth Nati

Mióta vagy DUE-tag?

A 2022-es DUE tábor óta.

Mit csinálsz a DUE-ban?

A DUE Tallózó szerkesztőségének tagja vagyok, és próbálok minél több DUE-s rendezvényen részt venni, idén nyáron például végig ott voltam a DUE Médiahálózat standjában az MCC fesztelen.

Hol tanulsz?

The British School of Lanzarote, Kanári szigetek. Idén szeptembertől biológiát, pszichológiát, matematikát és angol nyelvet tanulok A-level szinten.

Mi a legmeghatározóbb élményed a DUE-val kapcsolatban?

Az idei volt a negyedik DUE-táborom, és számtalan csodálatos embert ismertem meg minden alkalommal. Nagyon nehéz csak egy kedvenc élményt kiemelni, hiszen már az is témérdek boldogságot kelt bennem, ha az első napokra gondolok, amikor újra láthatom és megölelhetem a kedvenc embereimet. Abban biztos

vagyok, hogy sose fogom elfelejteni, amikor a legjobb barátnőmet, Hacsek Anikót megszavaztuk a Tábor Emberének idén nyáron!

Mivel foglalkozol a DUE Tallózó mellett?

A tanulmányaim töltik ki az időm nagy részét, viszont nagyon szeretek festeni, vagy bármi kreatívat csinálni.

Mit csináltál mostanában?

A nyár folyamán lehetőségem adódott a Radio Caféban tapasztalatot szerezni a rádiózás különböző ágaival kapcsolatban, mint a hírszerkesztés, szerkesztés és hanganyag vágás.

Hogy képezed el magadat öt év múlva?

A tervem az, hogy a hollandiai Leiden Egyetemre járjak pszichológia, vagy egy médiához kapcsolatos szakra, emellett mindenképpen szeretném folytatni az újságírást valamilyen szinten.

Mit szeretnél még mindenképp kipróbálni?

Nagyon szeretném jobban megismerni, hogyan épül fel és készül el egy dal, mind dalszövegírói, mind produceri szempontból.

VÁLOGATÁS A DUE NYÁRI MÉDIATÁBORÁNAK KIÁLLÍTÁSI KÉPEIBŐL

Kiss Mihály Eszter

Takács Zsófi

Kovács Zorka

Petroci Barbara

IMPRESSZUM • DUE Tallózó – Válogatás az ország diáklapjaiból

A DUE Médiahálózat és a DUE Médiaügynökség havilapja • 2025. október, XXVII. évfolyam 7. szám • Lapmenedzser: Zala Orsolya • Főszerkesztő: Velek Domonkos • Rovatvezetők: Kultúra – Hacsek Anikó, Talpramagyar – Panulin Boglárka, Zoom – Szalai Maja Anna, Más.világ – Oláh Szabolcs • Októberi szerzőink: Blahó Maya, Deutsch Levente, Fogarasi Kleopátra, Gyarmati Eszter, Horváth Natália, Kövecses Sára, Nagy Noémi Katalin, Panulin Hajnalka, Velek Domonkos • Kiadja a DUE Produceri Iroda Kft. és a Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete • Levelezési cím: 1583 Budapest, Pf. 14. • Telefon/fax: +36 1 222 8213 • Hirdetésfelvétel: DUE Médiaügynökség, 1148 Budapest, Őrs vezér tere 11. • Tel.: +36 1 220 5844 • E-mail: due@due.hu • Honlap: www.due.hu • A DUE Tallózó olvasható az interneten is: www.duetallozo.hu

Nyomdai előkészítés: ArtGrafik.eu – Szabó Csaba • Nyomda: Pauker Nyomda • Nyilvántartási szám: 3.4.1/891/1999 • ISSN 1585-5201 • Megjelenik évente nyolcszor. • A lapot a DUE Médiaügynökség terjeszti ingyenesen a DUE Rádió Országos Iskolarádió Hálózatának 350 iskolájában, és további 500 oktatási intézményben. • A DUE Médiahálózathoz a diáklapot beküldő szerkesztőségek automatikusan hozzájárulnak az utánközléshez, a cikkek rövidítéséhez, stilizálásához. • Az iskolaujságokból átvett publikációk tartalmaért a DUE Tallózó nem vállal felelősséget.

HERCEGNŐK ÚJ RUHÁBAN

DISNEY REMAKE-EK DIADALAI ÉS BOTRÁNYAI

A remake filmeket, azon belül a Disney animációs filmjeinek feldolgozását már a kilencvenes évek közepe óta nagy érdeklődés övezi. De vajon a régi hősök és hercegnők újjászületése új varázslatot hoz, vagy csupán fényesre polírozott déjá vu marad?

BLAHÓ MAYA

A Disney első nagysikerű filmadaptációja a *101 kiskutya* volt 1996-ban. Bár óriási sajtófigyelemnek örvendett az élőszerplős mese, a cég csak 2010-ben kezdett el visszatérni erre vonalra. Ez valószínűleg annak köszönhető, hogy akkoriban volt a Disney „aranykora”, így semmi szüksége nem volt a médiatársaságnak régi sikerekhez fordulni nézettségért, mivel az emberek imádták az új meséket. Többek között *A szépség és a szörnyeteg*, *Aladdin*, *Az oroszlánkirály* biztosította a bevételt.

A következő nagyobb siker az *Alice Csodaországban* újraalkotása lett. Ez akkora globális hírnévnek és bevételnek örvendett, hogy elindította a „remake hullámot”. Ezt már sok film követte, de a 21. század elejének legnépszerűbb alkotásai, a *Csipkerózsika*, a *Hamupipóke*, *Az oroszlánkirály* és a *Szépség és a szörnyeteg*. Az *Aladdin* már sokkal

népszerűtlenebb lett és a kritikák is csípősek voltak vele szemben. Sokan úgy gondolták, hogy egy ekkora klasszikusból ezerszer többet lehetett volna kihozni. Ez után jött *Az oroszlánkirály* élőszerplős változata, ami nagy kasszasiker lett a médiavisszhang ellenére, amit az „élőszerplős” jelző okozott, hiszen egy újabb animációról volt szó.

Ahogy az élet sok más területére is, a mozira is igen nagy hatása volt a Covid-időszaknak. Így a 2020-as *Mulant* nem igazán

lehetett megtekinteni a vásznon, így leginkább a streaming oldalakon elérhető a mai napig is. Ennek hatására keveseket ért el, akik pedig látták, azoknak is nagyon megosztó véleménye van róla. Ezt követte 2022-ben a *Cruella* premierje, ami kilóg egy kicsit a sorból, mivel ez nem az eredeti történetet dolgozta át, hanem a *101 kiskutya* történetének előzménye volt Szörnyella de Frász szemszögéből. A kritika itt is vegyes volt, de a csavarok és az új Disney-vonal mellett még a

főszereplő Emma Stone alakítása is kiemelkedőnek minősült.

Az igazi botrány ezeket a sikereket követte, kezdve *A kis hableány* adaptációjával. 2023-ban került vetítívászonra, de már a premier előtt is port kavart az Arielt játszó színésznő bőrszíne. Mint az megszokott, az emberek mindig a castingt várják a legjobban egy filmadaptációban, ami teljesen érthető, mivel mindenkinek él egy kép a fejében egy adott karakterről, és a valóságban is mindenki az animációhoz hasonlót szeretne látni a moziban. Ez ennél a filmnél nem sikerült. Bár Halle Baile jól alakította Arielt, a nézőknek nem volt szimpatikus, hogy az élőszereplős verzióban színesbőrű színésznő alakította a főhőst. Bár az emberek egy része ezt rasszista megnyilvánulásnak tartotta, elsősorban nem az előítéletesség volt az ok, szimplán szerették volna viszontlátni azt a hófehér bőrű, lángvörös hajú karaktert, akit 4-5 évesen megismertek. Mindenesetre ez egy nagy marketingfogásnak bizonyult volt, mivel az internet és a közösségi média felkapta a hírt, és így olyanok is elmentek megnézni

a filmet, akiket alaptól nem érdekelt volna. Ennek hatására a film kasszasiker lett, viszont a mozikból kijövőök már nem voltak annyira elégedettek.

Majd 2025-ben még nagyobb botrányt okozott a *Hófehérke*. Itt a filmgyártó ugyanazt a döntést hozta meg, mint a kis sellő filmjével kapcsolatban, de az emberek reakciója még nagyobb türel-

metlenségről tanúskodott. Mivel *Hófehérke* még a nevét is a bőrszínéről kapta, e tekintetben nem igazán illett a karakterhez a kreolbőrű Rachel Zegler.

Már a premier környékén látszott, hogy a Disney ezúttal visszafogottabban közelít a bemutatóhoz, hiszen a szokásos nagyszabású díszbemutató helyett jóval szerényebb rendezvényt tartottak. Amikor viszont a filmet elkezdték vetíteni a mozikban, nem csak a színész bőrszíne volt az, amit a nézők kifogásolhatónak találtak. Sokan úgy érezték, hogy a produkció inkább paródiaszerűen hatott, a jelmezeket és a látványvilágot is több kritika érte. A cselekmény értelmezése kapcsán többen feminista átiratként jellemezték az alkotást, ami sokakat zavart. Emellett a színészi alakítást sem dicsérték, hiszen annak ellenére, hogy Rachel Zegler egy kiváló színésznő, ez nem tartozik legjobb munkái közé. A *Hófehérke* végül pénzügyileg sem bizonyult sikeresnek: bevételei nem fedezték a gyártási költségeket, így a stúdió ideiglenesen szünetelteti az *Aranyhaj* remake-jének előkészületeit.

Mindent összegezve, a filmek újraalkotása egy fantasztikus ötlet, hiszen ezzel újraélhetjük gyerekkorunk apró, de annál tökéletesebb pillanatait, ám nagyon figyelmesen kell kivitelezni ahhoz, hogy elnyerje az emberek tetszését.

Kiköltözösi

AVAGY BOLDOGULNI ANYA ÉS A VARÁZSEREJE NÉLKÜL

**ENGLER NÓRA, SZINAPSZIS,
SEMMEIWEIS EGYETEM, BUDAPEST**

Végzős gimnazista vagy, hazaérsz egy végeláthatatlan nap után, tíz órával, fakultációkkal és szakörökkel a hátad mögött, és látod a konyhában gondosan kikészített vacsorát, a frissen mosott ruhahalmot vasalásra várva, köszönsz a szüleidnek, majd leülsz a kellemesen meleg nappaliba beszélgetni velük kicsit és utána még bőven jut idő nyugodtan felkészülni a másnapi témazáróra is.

Aztán felvesznek az egyetemre, boldog vagy, izgatott, Pestre költözöl, és amikor két gyakorlattal meg egy előadással a hátad mögött este hazaesel, mosatlan tányérok és poharak garmadája, teli szennyestartó, egy szikkadt zsemle és egy hangos lakótárs vár, a megírandó jegyzőkönyvekről és a közelgő első demóról már nem is beszélve, akkor nehéz nem kétségbeesned. Csak te vagy és a kihívás, ami nem más, mint önállóan élni.

A kiköltözésnek számos formája és oka létezik: lehet sors hozta, az iskola miatt szükségszerű lépés, de előfordulhat az is, hogy önállósodási vágy vezérelte döntés eredménye. Kerülhetünk otthonról kollégiumba, albérletbe, lehetnek lakótársaink vagy élhetünk teljesen egyedül. Minden helyzet más, de van egy közös vonás mindben: az ember így vagy úgy, de magára van utalva. Ez pedig ugyanannyira rémisztő néha, mint amennyire elképzelhetetlen nagy szabadság.

TÁVOLSÁG

A szülői házból elköltözni sokrétű és számos szempontból nehéz feladat. A változás érzelmi vonzata legtöbb esetben számottevő és megviseli mindkét felet, szülőt és gyermeket egyaránt. A reggeli mellett váltott pár szót és az azelőtt bármikor lehetséges, hosszú, éjszakába nyúló spontán beszélgetéseket felváltja a véletlenszerű, néhány perces telefonhívás, Viber üzenetek és a hetente, kéthetente aktuális hétvégi látogatás. Egyik pillanatról a másikra a megszűnik a kontroll, amit a kanapén bóbiskoló, hajnalban fiát buliból hazaváró apa és a tábor előtt lányát óvó tanácsok tömkelegével ellátó anya jelent. Az aggodalom és a féltés átalakul, mondhatni generalizálódik.

A gyerek pedig elkezd érezni, milyen, ha életét saját rendje szerint éli, mit enged meg magának, amit szülei nem tettek, és mi az, amit otthon ugyan senki nem tiltott, most mégsem teszi meg; mi az a függetlenség. A kötelességtudat és a felelősség más értelmet nyer, ebben egészen biztos vagyok. Először szembesülni azzal, hogy egy problémát egyedül kell megoldani, és nincs más választás, ijesztő, de ha sikerül, egy idő után magabiztossá teszi az embert, önbizalomnövelővé válik.

KÖRNYEZET

Más a nagy, puha ágyban egyedül, reggel besűrűdő napfényre és kész reggelihez hívó szóra ébredni időben, aztán forró kávéval a kézben, a szekrény előtt állva kiválasztani az azt nap ruhát, délután kész ebédre hazamenni, ledobálni táskát, zoknit, és két négyzetméteren szétpakolt könyv és füzetrengeteg közepén ülve tanulni, és egészen más reggel a koliszobában, a harmadik szundi hangjára riadni, felpattanni, a mosdóban sorbaállni, majd a nagy sietségben felkapni valamit, közben egy füzetet otthon hagyni, a metróhoz futva két szelet sajtot elmajszolni, aluljáróban kávé tenni, gyrososnál ebédelni, délután a szobába visszatérni, két másik szobatárssal egy asztalon osztozkodni és éjszakába nyúlóan, a szomszéd szoba zaját kizárni próbálva a könyv fölött ülni.

Ha megkérdezek néhány embert, akik évek óta kollégisták, mi az, amit a kollégiumi lét pozitív hatásaiként könyvelnek el, azt mondják, a kolis lét egy jobb önismereti tréninggel felér, alkalmazkodóképességük sokat fejlődött, toleránsabbak és elfogadóbbak lettek. Kompromisszumkészségük szüntelenül próbára van téve és az együttélés legmagasabb szintjén léteznek nap mint nap: szobájukat osztják meg másokkal, előfordul, hogy idegenekkel is néha. A személyes tér, a magánszféra redukálódása, majd-hogynem teljes eltűnése frusztráló tényező, amivel megbarátkozni nagy feladat. „Talán ez az, amit a legnehezebb megszokni, ha egyáltalán lehet” – mondják. De nem kell nagyon törni a fejünket ahhoz, hogy az efféle helyzet pozitívumait is meglássuk. Mindig akad valaki, akinek pont megvan az a könyv vagy előadás jegyzet, amire szükség van, tejet a kávéba is mindig van kitől kérni, és ha úgy alakul, a közeli kínaiba sem kell egyedül lemenni, társ mindig akad. „Olyan, mint egy tábor” – hasonlítják az ott élők.

EGYEDÜL, DE MÉGSEM MAGÁNYOSAN

Az elköltözés egyik legérdekesebb és egyben talán legmegosztóbb pontja a lakótárs. Jó, ha az embernek van rá befolyása, de könnyen alakulhat úgy, hogy nincs. Sajnos gyakran előfordul, hogy az ember nem ápol harmonikus kapcsolatot lakótársával, ez a feszültség állandóan jelen van és megmérgezi a mindennapokat, a folyamatos nézeteltérések kényelmetlenné teszik az együttélést, és lehetetlenné a feltöltődést.

Ezzel ellentétben sok tekintetben megkönnyítheti az első időszakot, ha lakását, albérletét megosztja valakivel az ember, valakivel, akit ismer és kedvel, hisz így még sincs teljesen egyedül a problémáival, feladataival, ráadásul a hangulat és az együttélés tényéből

születő történeteknek és vicces szituációknak nincs párja.

Vasárnap este óriáspizzát rendelni és filmet nézni, egyik szobából másikba átkiabálva vitatni meg az ételtan és a biokémia nagy kérdéseit, aztán szurkolni egymásnak, ha ZH-zunk, együtt ebédelni idillikus hangulatban egy esős napon és nagy eseménynek megélni, amikor először befűtünk. Ezekért megéri elviselni, ha a kutyája az én szőnyegemen eszik és kakaót csinál az én tejemből magának, és ugyanezekért ő is elviseli a kávé szagát, pedig utálja, és tolerálja, hogy néha nincs jó kedvem. Ha belegondolunk, igazából ez is csak egy hatalmas, szerteágazó és szövevényes kompromisszum, amiről végtére is az egész élet szól.

Lehet-e egyformán bánni a testvérekkel?

Biztosan sok emberben megfogalmazódott már ez a kérdés, főleg szülőknél és testvérpárokban. A testvérekkel való egyforma, avagy különféle bánásmód kérdése igen sokrétű. Függ az adott helyzettől, a család és vagy a testvérek viszonyától, attól, hogy mekkora a külső, belső különbség köztük, a szülők és gyerekeik személyiségétől, temperamentumától, és még sok mindentől.

PAÁR VIKTÓRIA, KALITKA, NEMES NAGY ÁGNES KOLLÉGIUM, SZÉKESFEHÉRVÁR

Mivel ez egy érdekes, nagyon összetett téma, amiről rengeteget lehet beszélni, vitatkozni, a kollégium újságíró szakköre szervezett egy vitaestet, melyen a résztvevők kifejthették saját véleményüket a témával kapcsolatban.

A vitaest elején kiderült már, hogy van, amikor az igazi probléma nem a testvérek egymáshoz viszonyított neveléséből adódik, hanem a szülők és a gyerekek, avagy a testvérek viszonyából, ki az, akit jobban tisztélnak, ki az, akivel adott esetben nem foglalkoznak annyit, mint kéne stb...

Na, de nézzük, milyen előnyei, hátrányai, okai, illetve következményei lehetnek a nem egyenlő, illetve az egyenlő bánásmódnak a testvérek között.

A legtöbben azt mondják, hogy a testvérekkel nem lehet egyenlően bánni, sőt, szükséges az eltérő bánásmód. Vajon miért?

Miután megszületik a második gyermek, az ő sajátos igényei csakúgy meg fognak mutatkozni, mint az elsőnek. Mivel ezek általában eléggé különböznek, ha akarnánk se tudnánk velük egyformán bánni. Mindegyik gyereknek mást jelent a szeretet kifejezése, amihez a szülők jó esetben alkalmazkodnak. Például lehet, hogy az egyik gyereknek több ölelésre van szüksége, így ő többször fog

odabújni szüleihez. Azonban itt előjöhet a testvérféltékenység jelensége. A testvérek számoltartják, hogy szüleik kivel mennyit foglalkoznak, és hogy melyikük mennyi figyelmet és szeretetet kap tőlük. Ha az egyik (az előbbi példában vett) testvért többet ölelgetjük, a másik úgy érezheti, hogy ez az arány igazságtalan vele szemben. Ezért mindegyik gyermekkel szükséges olyan időt tölteni, amikor csak vele foglalkozunk, hogy érezzék, mindannyian nagyon fontosak szüleik számára. Azonban a testvérféltékenységről fontos tudni, hogy ez egy természetes állapot, és szinte minden családban előfordul.

Gyakran előfordul, hogy a testvérek az egyenlőséget követelik, ha az egyik kap egy cukorkát, akkor a másiknak is kell egy, ha a másik elmehet egyedül otthonról, akkor az egyik igazságtalannak érzi, hogy ha ő még fiatalabb, miért nem teheti meg szintén. Erre a helyzetre talán nincs is olyan megoldás, melynek hatására minden ebből adódó nézeteltérés eltűnik, de előbb-utóbb a szülők tapasztalják, hogy tegyenek igazságot egyedi helyzetekben.

Az egyénre szabott nevelés fontos lehet! Ugyanis nincs két egyforma gyerek egy családban. Ez a gyerekek (ha nem ikrek) korára is vonatkozhat: az első gyerek mindig több figyelmet kap az első pár évben, mint a

kisebb testvérei, mivel ő az, akivel a szülők először megtapasztalják, hogy milyen, amikor az embernek gyereke van. Azonban ez nem feltétlen jelenti azt, hogy az elsőszülöttek mindig jobb helyzetben vannak. Gon-

doljunk csak bele, például, ha a nagyobb testvér vigyáz a kisebbre. Ebben az esetben elég változatos a szülők véleménye arról, hogy mi az elvárásuk a „vigyázz a tesódra, amíg nem vagyunk otthon” kifejezés mögött. Sokan egyetértenek abban, hogy a nevelés nem a nagyobbik testvér dolga, így ez nem elvárható tőle a vigyázás alatt. Persze van, hogy ez másképp alakul. Ugyancsak kérdéses ilyenkor, hogy ha a kisebb testvér nem fogadott szót, vagy valami oknál fogva a nagyobb nem tudott rá eléggé figyelni, akkor milyen mértékben vonják őt felelősségre a szülei? Illetve a kisebb testvért éri-e, és ha igen, mennyi szidás? Sok családban,

ahol a nagyobb tesók vigyáznak a kisebbekre, lehet, hogy a kicsi soha nem fogja megtapasztalni azt, hogy milyen, amikor gyerekként a testvéredért felelsz, mint a nagytesók.

Vajon melyik félnek nehezebb? A család idősebb, vagy fiatalabb korosztályának? Ez is egy olyan kérdés, amelyet lehetetlen megválaszolni. Nagyon helyzetfüggő, hogy melyik családban mi a szokás.

Sokszor előfordulhat a testvérek közt valamilyen versengés: ki kap több szeretetet, figyelmet, kinek van több matricája stb. Ez a rivalizálás teljesen normális, sőt, a testvérek közti

teljes békét talán képtelenség lenne fenntartani.

Azonban sokat segíthet a dologon, ha a szülő megtanul más fejével gondolkodni, elismeri gyerekeit, mások előtt is dicséri őket, ezzel több önbizalmat adva nekik.

Nos, annyi biztos, hogy általában sokszor megesik a testvérek közti nézeteltérés a nem egyenlő bánásmód miatt. Ami valahol talán jogos, de szülőként irtó nehéz a lehető legjobb bánásmódot adni a gyerekeknek. És hogy lehet-e egyformán szeretni több különböző gyereket? A válaszom igen.

Halloween

Avagy az október végi ünnepekről

Már több ezer évvel ezelőtt is sok ünnepet tartottak, akárcsak ma. Minden ilyen nap, vagy eseménysorozat egy-egy fontos pillanatként, embernek, vagy akár egy természeti jelenségnek a lényegességét, emlékét voltak hivatottak hirdetni. Manapság egyre több „jeles” dátum van, ám sokakról nem is gondolnánk, hogy már sok ezer éve velünk vannak. Pont ez a helyzet a halloweennel is...

**GULYÁS ANDRÁS, BETHLEN MAGAZIN,
BETHLEN GÁBOR TECHNIKUM, BUDAPEST**

A halloweent sokan az Amerikai Egyesült Államokból származtatják, ám az országnál sokkal régebbre nyúlik vissza a története, sőt, nem is arra a kontinensre mutat.

Az ókorban Európa-szerte élő kelták ősi hagyománya, hogy ezen a napon, azaz október 31-én este a holtak szellemei visszatérnek a földre, s köztünk járnak. Ám, ha ez nem lenne elég, ráadásul be is tudnak a szellemek az élők testébe költözni. Ennek a „veszélynek” az elkerülésére kezdték el azt, hogy mindenféle

jelmezt és álruhát öltve összezavarják a holtakat, így megmeneküljenek előlük, és nem ragadhatják magukkal őket hajdani szeretteik.

Igaz, a kelták már szétszéledtek, és azóta rengeteg népcsoportba beolvadtak, mégis a hagyományaikat sokan mai napig tartják, kiváltképpen az írek. Ők azok, akik Amerika felfedezése után annak betelepítésekor az új kontinensre is vitték magukkal a hagyományaikat, más népekkel együtt. Ebből, a 4000 évvel ezelőtt, samhainnak nevezett ünnepből alakultak ki azok a mára már „klasszikussá” vált halloweeni szokások.

Hasonló a helyzet az egyik legismertebb halloweeni szimbólummal, a faragott töklámpással is: a kelták többek között tarlórépákat és egyéb zöldségeket faragtak meg úgy, hogy arcokat ábrázoljanak, majd ezeket a házuk elé vagy az ablakukba tették, így tartották távol a szellemeket és a démonokat. Később a „díszhez” felhasznált növények megváltoztak, mindaddig, amíg a mai is ismert és szeretett, már-már művészinek számító „tökfejek” kerültek a köztudatba.

Érdekes tény az is, hogy az Egyesült Államok egyik nagy ünnepének, a hálaadásnak ikonikus étele, a tökös pite is némiképpen a halloweenben gyökerezik. Ez azért lehet, mert a két ünnep egymásutánisága miatt a korábban kifaragott (vagy egyes helyeken a kikapart, fűszerekkel tűzön puhára sütött) tökök megmaradt részeit pitébe sütötték, ami azóta a hagyomány fontos részévé vált.

Zárszóként fontos megjegyezni, hogy a halloween sokan támadják azért, mert „elnyomja” a nagy világvallások (például a kereszténység) ebben az időszakban megtartott, szintén a halállal kapcsolatos ünnepeit. Ez a túlnövés természetesen nem igaz, sőt valójában ezek a nagy vallások is az ősi, kelta hagyomány idejéhez lett igazítva.

Mára már annyi művészeti ágban feldolgozták a halloween, hogy az érdeklődők szabadon válogathatnak filmek, regények, festmények, vagy akár közismert sorozatok egy-egy részéből egyaránt.

Miért félünk az ismeretlentől?

A félelem az egyik legerősebb emberi érzelem. Mindenki tudja, milyen az a csontig hatoló rettegés, ami sokszor olyan dolgokra készítheti az embert, amire maga sem gondolta, hogy képes.

**KOLLER MARCO, FORUM PUBLICUM,
NEMZETKÖZI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM, BUDAPEST**

Sok dologtól tarthatunk, lehet alaptalan vagy megalapozott félelmünk. Valaki a bogaraktól, a magasságtól, a csúszómászóktól retteg, de legtöbbször a haláltól. Az elmúlástól való szorongás nagyon sokrétű, az egyik fő eleme az ismeretlentől való félelem. Mert arról, hogy mi vár ránk odaát, csak bizonyos elképzeléseink lehetnek, primer forrásból táplálkozó biztos tudásunk aligha, legalábbis bizonyított feltámadásról nincs tudomásunk.

Ez az ismeretlentől való félelem szinte egész életünk során elkísér minket. Gondoljunk csak bele, általános iskolás korunkban attól ódzkodtunk, hogy mi vár ránk a középiskolában, majd pedig attól, hogy mi lesz az egyetemen, beváltja-e reményeinket a kollégiumi élet, hogy boldogulunk majd a „nagybetűs életben”. Az aggodalom nem alaptalan, hiszen nem fűz bennünket semmilyen empirikus tapasztalat az adott eseményhez, így az elménknek sem lehet kidolgozott válaszreakciója, megfelelő stratégiája a felmerülő problémákra. S ha már itt tartunk: a probléma maga a probléma gyökere. Nem tudjuk, milyen jellegű és mennyi nehézség

vár ránk az ismeretlenben, hiszen az pont ettől ismeretlen. A lehetőségek tárháza szinte végtelen az adott szituációban, ami sok lehetőséget – köztük jót és kevésbé jót – rejt magában. Ez az oka annak, hogy olykor félünk új dolgokba belevágni, megtenni az „új világba” vezető első lépéseket.

Mindezt kiegészítenem még azzal, hogy az ismeretlentől való félelmünket erősítik a rég ismert mesék és berögződött fobáiaink. Hányszor hallottuk gyerekként azt, hogy „ne állj szóba idegenekkel”, „vigyázz, mert elvisz a zsákos ember”. Persze ez az intelem a gyermek érdekét szolgálja, egyfajta prevenció, amelynek mellékterméke az ismeretlen személyektől való általános tartózkodás, idegenkedő hozzáállás minden újdonsághoz. Azonban az ismeretlentől való túlzott félelem sosem lehet jó megoldás, hiszen a félelmünk nem minden esetben megalapozott, ne legyünk mániákusan paranoiások! Álljunk kellő bizalommal, a lehető legfelkészültebben, tárt karokkal, széles mosollyal, a szükséges távolságot betartva az ismeretlen elé.

Hogyan dobd fel a tanulás hangulatát?

Sokan tanácsolják, hogy ebben az életkorban sportoljunk vagy zenéljünk a tanulás mellett, ugyanis ezek a tevékenységek kikapcsolnak és fejlesztik a kognitív- és koncentrációs képességeinket is. A jó hír az, hogy van módszer arra, hogy hasonló pozitív hatást érzünk el tanulás közben is. Ezt úgy tudjuk megtenni, ha a megfelelő zene hallgatásával dobjuk fel a nehéz vagy unalmas tananyagot.

**MÉSZÁROS ZSUZSA, ÚJSÁGVÁRI,
SZTE BÁTHORY ISTVÁN GYAKORLÓ GIMNÁZIUM, SZEGED**

MIÉRT SEGÍT A ZENE?

Erre a kérdésre az a legegyszerűbb válasz, hogy a zene hangja egyszerűen kizárja a „külvilág” hangjait, így jobban tudunk összpontosítani. Hasonló elven működik az is, amikor valaki zenével próbál elaludni. Viszont vannak további jótékony mellékhatásai is a zenehallgatásnak, például javítja a hangulatodat és fejleszti az ütemérzékedet és a zenei hallásodat.

MILYEN ZENÉT HALLGASSAK?

Ajánlott olyan zenét hallgatni, amelyben nincs vagy halk a basszus, ugyanis ez megzavarhatja a koncentrációdodat. Szintén javasolt, hogy olyan dalt válasszunk, amelyben nincs énekelt szöveg. Ezeket az eszközöket éppen arra használják a zenészek, hogy izgalmassá, érdekessé tegyék a dalaikat, hogy a hallgatóság figyelmét oda irányítsák.

KONKRÉTAN MILYEN MŰFAJÚ ZENÉT ÉRDEMES HALLGATNI?

Talán a klasszikus- és a jazz zene segít leginkább, de természetesen mindenki máshogy van behangolva, más-más zene hallgatása mellett tudunk jobban teljesíteni. Vannak olyan emberek is, akik akkor tudnak a legjobban összpontosítani, amikor az eső kopogását hallgatják, vagy ha egy folyóparton ülnek és figyelik a víz csobogását. De ha nincs időd kimenni a folyópartra, sebj, az interneten lehet találni olyan felvételeket, melyek a természet hangjaival teszik természetesebbé és oldottabbá a tanulást.

Trokán Nóra

„NEM MINDENNAPI, HOGY KATONAI SZÁLLÍTÓJÁRMŰBEN UTAZIK EGY SZÍNÉSZ”

A Sárkányok Kabul felett című nagyszabású háborús akciódrámát, melynek Trokán Nóra az egyik főszereplője, november 20-án mutatják be. A valós események inspirálta film a 2021-es Sámán Pajzs katonai mentőakció idején játszódik, és feszült, emberi történeteket mutat be az afganisztáni kivonulás napjaiból. A színésznőt a szerepről, a forgatás kihívásairól és a film üzenetéről kérdeztük.

KÖVECSES SÁRA

Hogyan kaptad meg Székely Zsuzsanna szerepét a filmben?

Nem kellett részt vennem a castingon, mivel a rendező kért fel, ez nagyon megtisztelő volt számomra. Eléggé „fiús” természet vagyok, általános iskolában is inkább a fiúkkal fociztam, mint hogy sminket próbálgattam volna. Lehet, hogy ez sokakat meglep, de talán pont emiatt láttak bennem valamit ehhez a karakterhez.

Mit gondoltál, amikor először elolvastad a forgatókönyvet? Volt valami, ami különösen megfogott?

Az első pillanattól kezdve megfogott a forgatókönyv. Szinte azon-

nal elolvastam, pedig bevallom, ez nekem nem mindig könnyű, hiszen nehéz műfaj. De itt nagyon emberi történetekről van szó, mély és valós érzelmekkel, ez rögtön beszippantott.

Hogyan készültél fel a szerepre? Volt háttérkutatás vagy speciális tréning?

Igen, volt egy katonai tréningünk. Megtanultuk, hogyan kell fegyvert fogni, motozni, és fontos vallási szempontokat is megismertünk, például hogy Afganisztánban csak nők motozhatnak meg nőket. Azt is begyakoroltuk, hogyan kell helyesen átvizsgálni valakit: sosem

szabad végighúzni a kezet, mert könnyen beleakadhat egy rejtett penge. Csak tapogatással lehet dolgozni. Ez sokkal komolyabb, mint amilyenek elsőre hangzik.

Volt olyan jelenet, ami különösen nagy kihívást jelentett?

Igen, a gyermekekkel való forgatás lelkileg nagyon megterhelő volt. Volt egy jelenet, ahol több mint száz statisztát ordított, ezt gyerekek mellett nem lehetett így leforgatni, ezért némajátékkal oldottuk meg. Nagyon nehéz volt, de különleges élmény is.

Valós események inspirálták a filmet. Mennyire volt fontos számodra a hitelesség?

Mindig fontos. A hitelesség számomra alapvető. Kiemelkedően fontos ez egy olyan filmnél, ami megtörtént eseményeket dolgoz fel. Arról nem is beszélve, hogy milyen érzékeny témában. És ebben az esetben még az is közrejátszik, hogy egy katonát kellett játszanom, ahol nagyon számítanak a szakmai dolgok is. Azokat is nagyon pontosan meg kellett tanulnom.

Milyen volt a forgatás hangulata? Volt olyan emlékezetes pillanat, amit kiemelnél?

Nagyon jó forgatás volt. Sokszor megterhelő, de nagyon jó. Kalandos napok voltak – például nem mindennapi élmény, hogy katonai személyszállítóval utazik az ember. A stáb és a színészek is szuper csapatot alkottak, ez sokat számított a kemény napokon.

Mit gondolsz, mi az a fő üzenet, amit a nézők hazavisznek majd?

Mindenképp az erős emberi történetek és a háborús helyzetek kérdésének megmutatása. A film rámutat arra, milyen fontos a remény a legirreálisabb, legnehezebb élethelyzetekben is. A jelen állapotokra is reflektál, szerintem ez teszi igazán aktuálissá.

Hamarosan újra itt a Nagy Magyar Filmteszt Diákoknak! Figyeld a www.nagydiaktesztek.hu oldalt! A játékban Trokán Nórával és a Sárkányok Kabul felett című filmmel kapcsolatban is kapsz kérdéseket.

Fotó és címlapfotó: Takács Andrea

„A KÖZLEKEDÉS EGY ÓRIÁSI TÁRSASJÁTÉK”

Interjú Dr. Major Róbert rendőr ezredessel

Hogyan kerülhetjük el a közlekedési baleseteket? Kik közlekednek a legveszélyesebben? Mire kell figyelniük? Mi a helyzet a rollerekkel és a biciklisekkel az autók között? Ezekre a kérdéseken gondolkozva volt lehetőségünk beszélgetni dr. Major Róbert rendőr ezredessel, egyetemi docenssel, aki szakértelmével elkalauzolt minket a forgalmas utakon – azaz a témában.

FOGARASI KLEOPÁTRA

Dr. Major Róbert

Mi minden tartozik bele a veszélyes közlekedés fogalmába?

Szerintem mind megtanultuk már óvodás korunkban, hogy a közlekedés veszélyes üzem, és körültekintőnek kell lenniük, amikor részt veszünk benne – a gépjármű maga egy veszélyes üzem. Egy fokozott veszéllyel járó tevékenység, amelyet folytatva fokozott felelősséggel is tartozunk az általa okozott károkért. Tehát a „veszélyt” általános értelemben lehet használni, és minden egyes közlekedési mozzanattal kapcsolatban felmerülhet.

Milyen arányban vannak a fiatalok a veszélyesen közlekedők között?

Vannak baleseti statisztikák, amik alapján csak következtetni lehet

arra, hogy nem ők vannak többségben, de ezek nem hivatalos adatok. Mindannyian nyitott szemmel járunk, és látjuk, hogy az új közlekedési eszközök – például az elektromos rollerek és társai – megjelenése óta mintha megnőtt volna a veszélyesen közlekedő fiatalok száma. Ezeket az új, úgynevezett mikromobilitási eszközöket használva a fiatalok valóban nagyon gyakran veszélyes magatartást tanúsítanak.

Mi fékezhetné meg hatékonyan a veszélyes közlekedést?

Egyszerű megoldás, és ez mindenre vonatkozik: bármilyen minőségben vesz is részt a közlekedésben, be kell tartani a rá vonatkozó szabályokat. Így a legtöbb baleset elkerülhető, természetesen mindig történhet egy előre nem látható műszaki hiba vagy természeti probléma. A balesetek 99%-át azonban az ember jól meghatározható, egyértelműen beazonosítható szabályszegése okozza. Ezért a kulcs a szabálykövetés. Vannak olyan személyek, akiket ez a gondolat nem hat meg, ilyenkor alkalmazzák a klasszikus rendészeti eszközt, kiszűrjük a közlekedésből a durva szabályszegőket, és következik a büntetés. Ezért foglalkozik a rendőrség annyit a sebességmérréssel, mert a balesetek egyharmadát sebességtűl lépés okozza.

Hogyan lenne érdemes szabályozni a kerékpáros és rolleres közlekedést, hogy ők is nagyobb biztonságban legyenek?

Nem várhatják el csak azt, hogy mindenki rájuk vigyázzon. Na-

gyon egyszerű példa van erre: ha bemész az oroszlan barlangjába, ott sem várhatod el, hogy ő vigyázzon rád azért, mert te vagy a gyengébb. Néha azt érzem, hogy a

kerékpárosok, rolleresek, gyalogosok azt gondolják, hogy mivel ők a gyengébbek, mindenkinek feladata, hogy rájuk vigyázzon. Persze vigyázzanak, és természetesen vigyáznak is, de saját magukra is oda kell figyelniük. Legyenek tudatában annak, hogy ők a védtelenebbek, a sérülékenyebbek. Ne ugorjanak az autók elé, ne zárják ki a forgalom hangjait, ne menjenek nagy sebességgel, amiből aztán nem tudnak megállni. Ezek kisebb járművek, olykor sokkal biztonságosabb mindenki számára, ha a járdán közlekednek vele, és nem az útesteten. Az új közlekedési eszközök szabályozása napirenden van. Az egyik legfontosabb kérdés, amit a szabályozástól várunk, hogy meghatározzák, hol is lehet ezekkel az eszközökkel közlekedni.

A zéró tolerancia az alkoholfogyasztásban hozott áttörést Magyarországon?

Magyarországon mióta világ a világ, zéró tolerancia szabály van érvényben. Tehát nem vezetünk ittas állapotban. Ami az utóbbi időbe szerencsére változott, az az, hogy lecsökkent az ittasan okozott balesetek száma. A személyi sérüléssel járó balesetek esetében 7-8 százalék az ittasan okozott balesetek aránya, korábban ez elérte a 10-15%-ot is. Ez jelentős javulásnak tekinthető, ami részben a lebutkástól való félelem miatt szorult vissza, és ezért nem mernek már ittasan vezetni az emberek. Sokszor felmerül bennünk a gondolat, hogy töröljük el a zéró toleranciát, sőt Európában vannak olyan országok, ahol egy sör után még

engedélyezett a vezetés. Én nem látom ezt indokoltnak, hiszen továbbra is azon dolgozunk, hogy az ittas vezetésből származó baleseteket visszaszorítsuk.

Mire figyeljenek a diákok a közlekedésben, hogy mindenki házaérjen épségben?

Egymásra. A közlekedés egy óriási társasjáték, amiben minden szereplőre vonatkoznak bizonyos szabályok. Mindenkire különbözőek, egy gyalogosra és egy kerékpárosra is, és ha jól szeretnénk érezni magunkat a társasjátékban, jól szeretnénk szórakozni, akkor tudjuk, hogy mindenkinek be kell tartani a szabályokat. Úgyhogy a legfontosabb, hogy mindenki megértse, ha nem tartja be őket, akkor a saját és mások életével játszik.

OKOSAN, TUDATOSAN

Akkor is, amikor pénzre van szükséged!

Volt már veled olyan, hogy úgy érezted: kéne egy új laptop, egy új telefon, de nincs rá pénzed? Vagy épp saját lakásban gondolkodsz? Hogy egy-egy nagyobb „beruházáshoz” pénzre van szükséged, az érthető – az emberek életében természetes, hogy nagyobb költségeiket bankoktól felvett kölcsönökből finanszírozzák! Az persze fontos, hogy csak arra vegyél fel hitelt, amire valóban szükséged van! Ha okosan használod, megvalósíthatod vele a céljaidat.

Mi az a hitel, és hogyan működik?

A hitel lényegében egy kölcsön, amit egy bank vagy hitelintézet ad. A bank a kölcsönért kamatot számol fel – ez a hitel ára. A felvett hitelt később törlesztőrészletekben fizeted vissza, a törlesztést azonnal, vagy késleltetve kezdheted. Ha előre okosan tervezel, a hitel lehetőséget ad, hogy megvalósítsd, ami most fontos számodra – de ha túlvállalod magad, komoly kockázatot vállalsz!

Főbb hitelfajták 2025-ben

Személyi kölcsön: Gyors megoldás, amit szinte bármire felhasználhatsz – új laptop, utazás, vagy akár albérlet. Általában nem kell hozzá fedezet (pl. ingatlan vagy autó), viszont a kamat magasabb lehet. 2025-ben ezek kamatszintje átlagosan 13-15%, a hitelösszeg pedig jellemzően néhány százezer és néhány millió forint között mozog.

Lakáshitel: Első lakásod vásárlásához ma több kedvezményes konstrukció is vár, például az Otthon Start Program akár 3%-os kamattal, de létezik már a 25 év alattiaknak szóló, 5%-os THM-mel elérhető lakáshitel is! A lakáshitel lényege, hogy a megvásárolt ingatlan a felvett hitel fedezete, a bank felkerül a tulajdoni lapra is. Az Otthon Start fő feltételei: 35 év

alatt, első lakás, ami maximum 60 m²-es és energiahatékony. Egy átlagos fiatal felnőtt ma nettó 415 ezer Ft-ot keres, ami alapján akár 40-50 millió Ft lakáshitelt is felvehetsz, ha a jövedelmed elbírja a törlesztőt.

Fontos: lakáshitelednél önerőt kell felmutatnod (Otthon Start esetén minimum 10%, piaci ingatlanhiteleknél inkább 20-50%). A bankok mindig ellenőrzik, milyen bevételt tudsz igazolni.

Diákhitel: Főiskolásként, egyetemistaként a Diákhitell és a Diákhitel2 jelenti a könnyen elérhető segítséget, megoldást. A Diákhitellel szabad felhasználású, az idei első félévben 9,65% volt a kamata, jelenleg 8.99% akár havi 150 ezer forintig. (A 2024 decemberéig felvett Diákhitelre 7.99% kamatstop van érvényben.) A Diákhitel2 teljesen kamatmentes, kizárólag tandíjra költhető – a pénzt közvetlenül az egyetem kapja meg. Ez egy tipikus késleltetett törlesztésű kölcsön, amit csak a diploma után kell elkezdni törleszteni – így a tanulás alatt nem kell aggodni a törlesztés miatt.

Munkáshitel: 2025-től 17-25 éves korig már munkáshitel

is elérhető, szabad felhasználásra akár 4 millió Ft összeghatárig. Ezt azok igényelhetik, akik dolgoznak, de nem tanulnak tovább. Kamatmentes konstrukció, így a visszafizetendő összeg nem nő a futamidő alatt!

Babaváró és CSOK Plusz: Ha már párkapcsolatban élsz, családalapítás előtt állsz, ezek az állami támogatások akár 10-15 millió Ft-os kedvezményes hitelhez juttathatnak! Fix 3-5%-os kamat, részletes gyermekvállalási feltételekkel.

Kamatszintek

Diákhitel – 9,65%

Személyi kölcsön – 13-15%

Lakáshitel – 3-8%

Munkáshitel – 0%

Mi az a JTM?

Hitelezési limit, vagyis jövedelemarányos törlesztőrészlet mutató. A bankok csak a jövedelmed adott százalékaig engedik a törlesztőt – 10 éves kamatfixálásnál a nettó fizetésed maximum felét viheti el a hitel törlesztője.

Tippek a hitelfelvételhez

1. Csak annyi hitelt vegyél fel, aminek a törlesztőrészleteire elegendő bevétellel rendelkezel! Ezt egyébként a hitelintézetek is ellenőrzik.
2. Kalkulátorok használata kötelező – online bármelyik bank oldalán megnézheted, mennyi lenne a havi törlesztőd egy adott hitelkonstrukcióval.
3. Lakáshitelnél ne feledd: a jövedelmeden kívül a vásárolt ingatlan minősége is számít, és kalkulálj az esetleges illetékfizetési kötelezettséggel!
4. Ha első hitelt veszel fel, kérdezz bátran a bankban – minden kérdést fel lehet tenni és fel is kell, nincs ciki!

Nagy Diák Banktudós Teszt: Pénzügyek játékosan, menő nyereményekért

A DUE Médiahálózat és MBH Bank országos, háromfordulós online vetélkedőjét a nagydiaktesztek.hu oldalon vagy a Nagy Diák Tesztek appban is kitöltheted. A legjobb Banktudósokra olyan nyeremények várnak, mint az utazás, iPhone, Apple Watch, elektromos roller és 100 ezer forintos utalványok! Próbáld ki magad, légy igazi Banktudós – tanulj a pénzügyeidről, nyerd, és legyél felkészült, amikor hitelt veszel fel!

További infók:

www.nagydiaktesztek.hu

A PÉNZÜNK MÁR NEM

A ZSEBÜNKBEN VAN, HANEM A KIBERTÉRBEN

A digitális világban egyre kevesebbszer használunk készpénzt, helyette bankkártyánkkal vagy telefonunkkal fizetünk. Ez kényelmes, de közben új veszélyeknek is kitesz minket. A kiberbűnözők a digitális pénztárcánkat akarják és a bankszámlánkhoz való hozzáférést. De hogyan védekezhetünk ellenük, és hogy védenek meg ettől a bankok? Erről beszélgettünk Kiss Tamás Lászlóval, a Nemzeti Kiberbiztonsági Intézet fősztályvezetőjével.

KÖVECSES SÁRA

Kiss Tamás László

Nem lehet eleget hallani a kiberbiztonságról. Mit jelent ez a pénzügyi területen, és miért vált ennyire fontossá?

A kiberbiztonság a pénzügyi szektorban elsősorban azt jelenti, hogy megvédjük az ügyfelek pénzét és adatait a digitális térben. Mivel egyre ritkábban használunk készpénzt, és inkább mobiltelefonnal vagy bankkártyával fizetünk, a támadások is az online térbe helyeződtek át. Ma már nem a zsebünkől lopják ki a pénzt, hanem a bankszámlánkhoz való hozzáférést próbálják megszerezni a kiberbűnözők.

Hogyan próbálják megszerezni a csalók a pénzünket?

Ma már elsősorban nem a zsebtolvajoktól kell félnünk, hanem inkább az arctalan kiberbűnözőktől, akik a bankszámlánkhoz való hozzáférésre pályáznak, vagy esetleg a telefonunkkal fizetnének helyettünk. Ezek ellen természetesen védekezniük kell, hisz sok csaló van, akik adathalász módszerekkel jelszavakat, kódokat csalnak ki. Rengeteg a telefonos és online átverés: hamis ügyintézők hívnak fel, megtévesztő SMS-t küldenek, vagy kamu webáruházakat működtetnek. Gyakori, hogy az SMS vagy e-mail kinézete teljesen profi, logókat és hivatalos szöveget tartalmaz, így a laikus felhasználó könnyen bedőlhet ezeknek. A csalók sokszor arra játszanak, hogy pánikreakciót váltsanak ki az áldozatukból, és az ne gondolkodjon, csak cselekedjen.

Hogyan tudjuk megvédeni magunkat ezekkel szemben?

A tudatos magatartás kulcsfontosságú. Például a kétfaktoros azonosítás nagyon jó védelem: ilyenkor nem elég csak egy jelszó, hanem szükséges egy ujjlenyomat, arcfelismerés vagy egyszer használatos jelszó. Egyesek ellenőrzik az aláírást, összehasonlítják a korábbiakkal, és csak akkor engedi a fe-

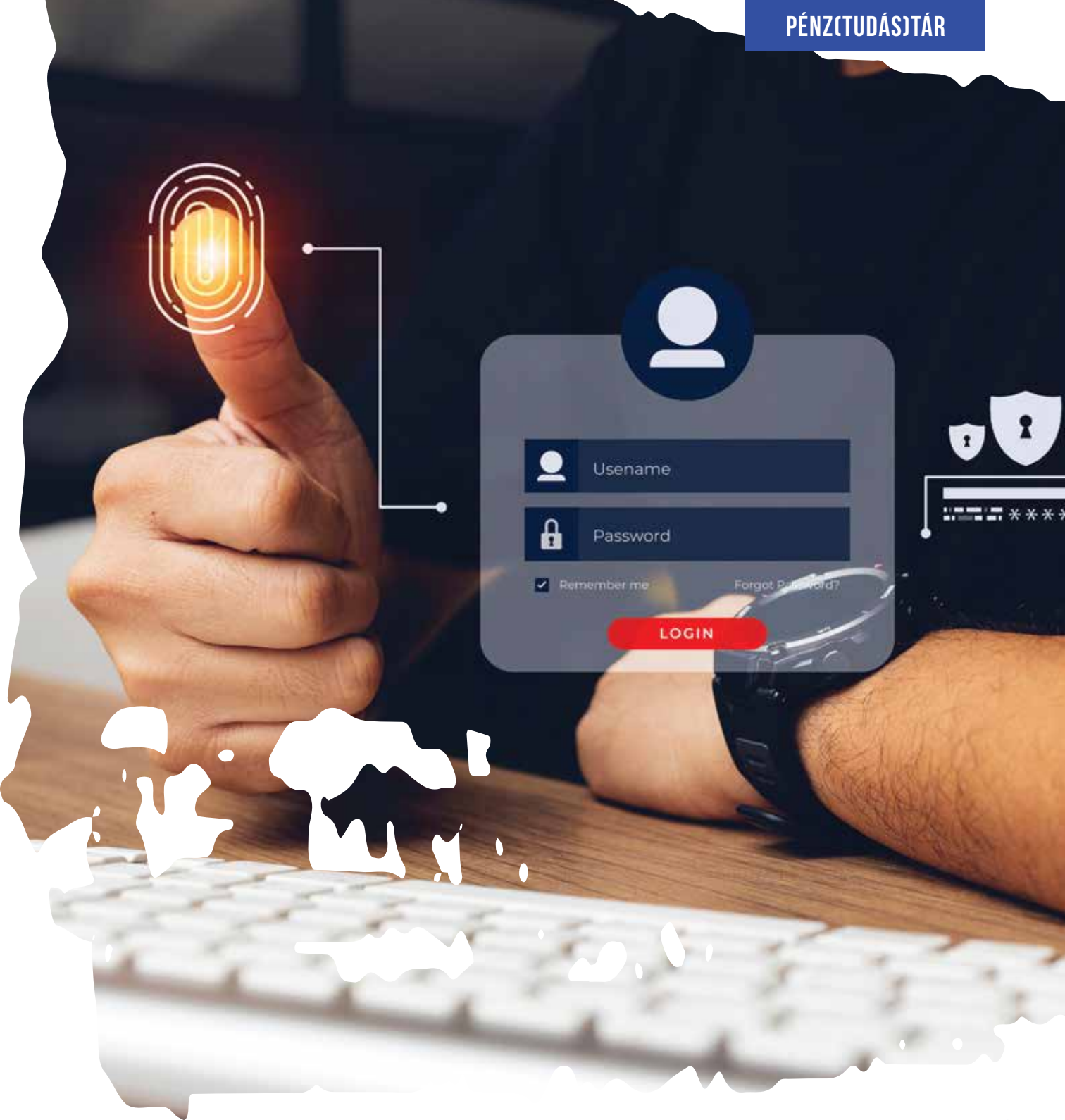
lület a további ügyintézés, ha megfelelőnek találja. Van, ahol a készülék biztonsági funkcióival is védenek – erre egy példa az, amikor valaki a telefonunk képernyőjét próbálja rögzíteni, de a banki alkalmazás fekete képernyőt mutat, így nem férnek hozzá az adatainkhoz.

És mit tesznek a bankok a felhasználók biztonságáért?

Egyre több övintézkedést vezetnek be: videóazonosítás személyivel, digitális állampolgárság alkalmazás (DÁP), ami fizikai biztonságot is jelent. Emellett bizonyos bankok applikáción keresztül valós idejű azonosítást biztosítanak, például ha az ügyintézővel folytatunk telefonbeszélgetést, azt láthatjuk az applikációban is. Az is fontos újítás, hogy kérhetünk megosztott azonosítást: a bank mondja az adataink egyik felét, mi pedig a másikat, így biztosabb az ügyfélazonosítás. A csalók könnyebben lebuknak.

Milyen mindennapi veszélyekkel találkozhatunk a kibertérben?

Gyakoriak a telefonos csalások, adathalász e-mailek, hamis SMS-ek vagy webshopos átverések. Például nagyon olcsón kínálnak márkás terméket, de végül silány minőségű árut, vagy semmit sem

kapunk. Ha gyanúsan olcsó ajánlatot látunk, mindig érdekes utána nézni a cégnek, és inkább kétszer is meggondolni a vásárlást, nehogy rosszul járjunk.

Mit tanácsolna a fiataloknak, szülőknek és nagyszülőknek egyaránt?

A legfontosabb a beszélgetés. Osszuk meg egymással a tapasztalatokat, figyelmeztessük a kevésbé tapasztalt családtagokat. Ha valakit felhívnak azzal, hogy balesetet szenvedett egy rokon, mindig kérdezzünk vissza, amivel megbizonyosodhatunk a személy kilétéről, és kideríthet-

jük, hogy hiteles-e az információ. A fiatalok sokszor jobban ismerik az online világot, az idősebbek pedig több átverést láttak már. Ha beszélgetünk, megosztjuk a tapasztalatainkat, akkor mindannyian védettebbek lehetünk.

A „TIZENKETTEDIK JÁTÉKOS” A SZURKOLÁS EREJE

Egyedül drukkolni a kedvenc focicsapatodnak vagy közösen a barátáddal? A válasz egyértelmű. Ki ne emlékezne a 2022-es labdarúgó világbajnokságra, ami a hagyományoktól eltérően télen zajlott, ennek köszönhetően pedig számos fiatal az iskolapadokból együtt izgulhatott a mérkőzéseken, persze minden tanár örömére. A futballpályán mindig tizenegy játékos küzd, de mindenki tudja: van egy láthatatlan plusz erő is, amit a szurkolók adnak hozzá.

PANULIN HAJNALKA

Nem véletlen, hogy a közönséget gyakran a „tizenkettedik játékosnak” nevezik. A lelátó hangja, a zászlók, a rigmusok és az összetartás olyan energiát adhatnak a csapatnak, amit semmilyen taktika nem pótol. Tökéletes példa erre az Európa-szerte is egyedülálló táborral rendelkező magyar férfi labdarúgó-válogatott. A mérkőzéseket megelőző interjúk során számos ellenfél emeli ki a magyar szurkolókat, a fáradhatatlan, szenvedélyes drukkolást és az atmoszférát, amivel megtöltik a stadionokat. Abban a 90 percben mi, magyarok együtt, egy nemzetként buzdítjuk játékosainkat.

Természetesen a szurkolói életkezés nem csak kizárólag a stadionokból élhető át. Amikor egyszerre pattannak fel a székek, amikor mindenki egyszerre kiáltja, hogy „GÓÓÓL!”, mindegy, hogy otthon a nappaliban, egy közösségi téren vagy szurkolói zónában, akkor is együtt, egy emberként örülünk. Manapság TikTokon, Discordon vagy élő közvetítések kommentjeiben is összekapcsolódnak a fiatalok, mémek születnek, és online közösségek formálódnak. A futball így válik egyszerre offline és online ünneppé.

Ugyanakkor, mint minden másnak, a szurkolásnak is lehetnek

árnyoldalai. A túlzott fanatizmus könnyen negatív irányt vehet és sportszerűtlen viselkedést eredményez, de fontos a fair play a lelátón és azon kívül is: a sportszerűség nemcsak a játékosok dolga, hanem a szurkolóké is. Az elmúlt években mégis számos alkalommal botrányba torkolt egy-egy mérkőzés, amit legtöbbször zártkapus mérkőzések és jelentős összegű pénzbüntetés követte. A legutóbbi ilyen eset a Törökország elleni Nemzetek Ligája mérkőzésén történt márciusban, amikor egy szurkoló füstbombát dobott a pályára. A férfi pénzbüntetést kapott, ráadásul két évre eltiltották bármilyen FIFA, UEFA vagy MLSZ által rendezett mérkőzésről. Megéri mindez?

A játékosok, valamint egymás tisztelete a lelátón vagy akár a

képernyők előtt elengedhetetlen. Egy jó szurkoló nem az ellenfél sértegetésével, provokálásával, szurkolótársai zavarásával drukkol, hanem saját csapata buzdításával, lelkesítésével ad hozzá a közösség erejéhez. Hiszen a foci nemcsak a gólokról és a győzelmekről szól, sokszor a közösen átélt pillanatok maradnak meg legjobban, mert a tizenkettedik játékos valójában mi magunk vagyunk.

A tizenkettedik játékos elnevezés már az Aranycsapat idején is előfordult az emberek körében, ugyan ott mégse a szurkolókat illette ez a kifejezés. Szepesi György kommentátort tartották akkoriban a csapat tizenkettedik tagjának, aki a válogatott világraszóló mérkőzéseit, sikereit közvetítette.

EMLÉKEZZÜNK VISSZA KORÁBBI ÉVEK KIEMELKEDŐ SZURKOLÓI PILLANATAIRA:

1. Marseilles, 2016. június 22. labdarúgó Európa-bajnokság, Magyarország-Portugália

A magyar válogatott ekkor már biztos továbbjutóként lépett pályára, de a szurkolók így is hatalmas erővel érkeztek Marseille-be. A stadion piros-fehér-zöldbe borult, a rigmusok és a „Ria, Ria, Hungária!” szinte végig zúgtak a lelátóról. A magyar góloknál a tábor egy emberként ugrott fel, sokaknak könny csillogott a szemében a lelátón és a képernyők előtt egyaránt. 44 év után újra Eb-n, és a világsztárok ellen is helytállva! Bár Cristiano Ronaldo kétszer is visszahozta a portugálokat, a lefújás után a szurkolók nem csalódottságot, hanem büszkeséget éreztek. A 3-3 olyan ünneppé vált, ahol a magyarok a meccset követően együtt énekeltek a Himnuszt és az egész világ megcsodálhatta a „tizenkettedik játékos” erejét.

2. Budapest, 2021. június labdarúgó Európa-bajnokság

A Puskás Aréna a 2021-es Eb különleges helyszínévé vált, hiszen a pandémiát követően itt rendeztek először teltházassal mérkőzéseket. A magyar válogatott esélyei nem voltak túl jók Portugáliával, Németországgal és Franciaországgal szemben. Ez mégse vette el a kedvét sem a csapatnak, sem a szurkolóknak. Mind a játékosok, mind a szurkolók a végsőig küzdöttek és kitartottak, aminek köszönhetően a torna meglepetése a magyar válogatott lett. A világbajnok Franciaország elleni 1-1-es döntetlennél Sallai beadása után Fiola Attila gólja robbantotta fel a stadiont – az üvöltés, a zászlólengetés és a közös éneklés örökre beírta magát a magyar futballtörténelembe. Bár a csapat végül nem jutott tovább, a szurkolók büszkén álltak a csoportmeccseket követően.

VÉGZŐS KIRÁNDULÁS OLASZORSZÁG SZÍVÉBE

Verona és Padova varázsa

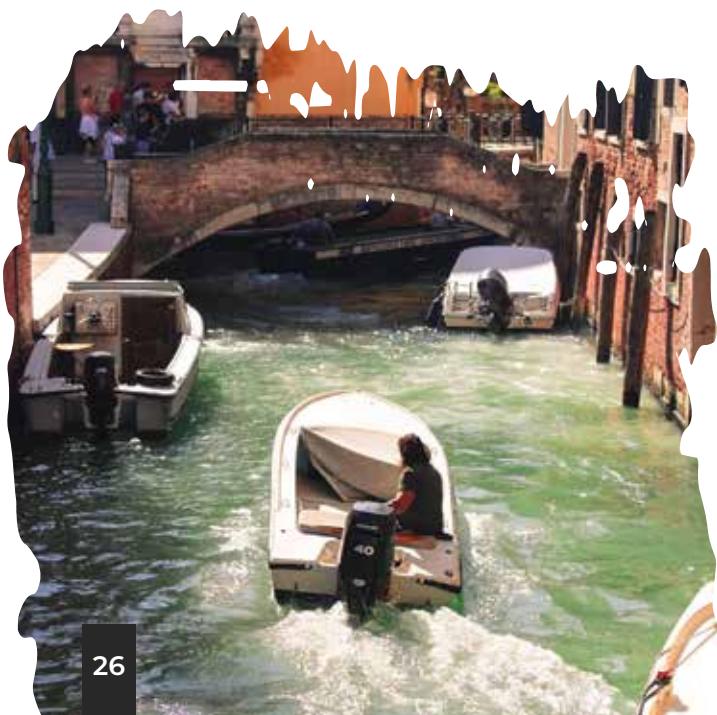
A végzős tanulmányi kirándulás minden diák életében különleges élmény. Nem csupán az osztálytársak közös utazása miatt fontos, hanem mert egyben búcsú is: a középiskolás évek lezárása és egy új életszakasz kezdete. Mi Olaszországot fedezhettük fel, azaz két igazán emlékezetes városát, Veronát és Padovát. Tartsatok velem!

KÖVECSÉS SÁRA

Ha valaki meghallja Verona nevét, szinte biztosan Shakespeare örökérvényű műve, a *Rómeó és Júlia* jut eszébe. A város valóban a szerelmesek szimbólumává vált, köszönhetően a híres történetnek, amely

a világirodalom egyik legismertebb tragédiája. Mi magunk is ellátogattunk Júlia házához, amely a turisták egyik legfőbb célpontja. A ház udvarában álló Júlia-szobor nem csupán fotózkodásra csábít, hanem a legenda szerint, aki megérinti a szobrot és közben kíván valamit, annak teljesülhet a vágya, feltéve, hogy igazán hisz benne. Az udvar falai tele vannak szerelmes üzenetekkel, amelyeket párok ragasztottak fel, és szinte mindenhol lakatok lógnak a kerítéseken. Ezek a lakatok a szerelmesek hűségének jelképei, és sokszor szív alakú változatban vásárolhatók meg a közeli árusoknál. Nem véletlen, hogy Veronát gyakran emlegetik Párizs mellett a „szerelem városaként”, hiszen itt szinte kézzelfogható a romantika légköre.

Természetesen Verona nem csak Júliáról szól. A város egyik legnagyobb büszkesége az Arena di Verona, egy hatalmas római kori amfiteátrum, amely az ókori Colosseum kistestvérének is tekinthető. Ez az épület máig lenyűgöző állapotban maradt fenn, és a nyári hónapokban szabadtéri operaelőadások színhelye. Különleges érzés belegondolni, hogy ahol több mint kétezer éve gladiátorok küzdöttek, ma a világ leghíresebb énekesei állnak színpadra. Verona utcáin sétálva minden lépésben érezhető a történelem és a művészet összefonódása. A városközpontban színes piaci forgatag, aprólékosan díszített szuvenírek, hű-

tőmágnesek és kulcstartók csábítják a látogatókat. Bármerre jár az ember, mindenhol visszaköszön a híres szerelmi történet motívuma, legyen szó apró emléktárgyról vagy az utcák hangulatáról.

Verona után utunk Padovába vezetett, amely egészen más élményt kínált. Míg Verona a romantika és a művészet városa, addig Padova a vallás és a spiritualitás központjaként vált híressé. A legismertebb látnivaló itt a Szent Antal-bazilika, amely a világ egyik legfontosabb zarándokhelye. Minket is különleges élmény várt, hiszen részt vehettünk egy hagyományos misén. A római katolikus szertartás Olaszországban egészen más hangulatot áraszt, mint amit otthon megszokhattunk. A bazilika monumentális oltára, a díszes kegytárgyak és a fény-

ben csillogó szobrok mind hozzájárultak ahhoz, hogy különleges, szinte időtlen élményben legyen részünk. A templom egyik különlegessége egy hatalmas márványfal, amelynek megérintése a hagyomány szerint bátorságot és energiát ad annak, aki hisz a szimbolikájában. Sokan meg is érintettük, talán titokban mindannyian abban reménykedve, hogy egy kis erőt viszünk magunkkal a jövő kihívásaihoz. A bazilikában szolgálatot teljesítő atyák közül egyikük emlékezetes szavakkal fordult hozzánk: „A hit a legerősebb fegyver, amelyet senki sem vehet el tőlünk.”

Padovában is nyüzsgő árusok fogadtak minket. A szuvenírboltok polcai roskadoztak a gyertyáktól, rózsafüzérektől és apró kegytárgyaktól. Mindenki talált valami apróságot, amely emlékezteti majd erre a különleges helyre.

Fotó: Kovács Jácint

Az utazás végén mindannyian egyetértettünk abban, hogy Olaszország több mint egyszerű turisztikai célpont. Ez az ország olyan hely, ahol a történelem, az irodalom, a vallás és a művészet kéz a kézben járnak. Verona a szerelmeseknek, Padova a hívőknek kínál felejthetetlen élményt, de mindkettő minden látogatónak ad valami maradandót.

A mi osztályunk számára ez az utazás nem csupán városnézés volt, hanem egyfajta időutazás is: visszatekintés a múltba, miközben a saját jövőnkre is gondoltunk. Hiszen ahogy minden lépésünk egy darabka történelemben vezetett, úgy mi magunk is alakítjuk a történelmet, ha nem is nagy színpadokon, de a saját életünkben biztosan.

Ezért ajánlom mindenkinek, aki szereti a művészetet, a történelmet és a kultúrát, hogy egyszer látogasson el Olaszországba. Itt valóban úgy érzi az ember, hogy a múlt és a jelen összefonódik, és minden utcasarok új élményt, új történetet rejt.

A JELL-O TEHET MINDENRŐL

A '60-AS ÉVEK BIZARR ÉTELEI

Ha az Egyesült Államok gasztrókultúrájára gondolunk, az első, ami eszünkbe juthat, az a gyorsétterem. Talán harmadik, vagy negyedik gondolatként feltűnik előttünk a sült pulyka és a hozzá tartozó szósz, onnan pedig már csak pár lépés választ el minket cikkünk egyik főszereplőjétől, a zselatinsalátától.

NAGY NOÉMI KATALIN

De kezdjük az elején: mi történik, ha a feleség egész nap otthon van, és még a férjét is utálja? Mindennek az alapja a zselatinsaláta. Az ipari forradalmak után jelentek meg a JELL-O termékek, de igazán bizarrá csak az ötvenes évektől váltak. Eredetileg gyümölcsös desszertek elkészítésére használták, majd a második világháború után felvették új, mostanában sokat csúfolt formájukat. Az átalakuláshoz persze az is hozzájárult, hogy egyre több késztermék került a polcokra. A háziasszonyok csalásnak érezték, hogy nem kellett annyi időt eltölteniük a főzéssel, így megszülettek az extrém JELL-O saláták.

Ezekben a remekművekben egy másik igen gyakori alap-

anyag a majonéz, ezzel készültek a sós ízvilágú saláták. A hústól a garnélán át a legkülönbözőbb zöldekig bármi lehetett bennük – éppen ezért nehéz összeszedni őket. A zselatin nagy előnye, hogy a vele készült dolgokat könnyű formázni, tehát a saláták bármilyen formát magukra tudtak ölteni: például egy tonhal alapú készítmény lehetett hal formájú. (Egy ilyen formát én is elfogadnék sütéshez.)

Foto: Reddit - u/Enclave2287

Zselatin nélkül is születnek szörnyek: elég hozzájuk az emberi kreativitás és elszántság. Van, hogy elméletben nem is tűnik valami olyan rossz ötletnek, és csak a kivitelezésnél jön rá az ember, hogy ez nem egy jó döntés. A következő étel kitalálói egyértelműen nem gondolkodtak. A sajtorta univerzálisan kedvelt édesség, szerintem ezt ki lehet jelenteni. De gondolatok már arra, hogy kovászos uborkát rakjatok bele? Nem? Kiváló. Sajnos 1972-ben valaki úgy döntött, hogy ez az ötlet tökéletes lesz a megjelenő szakácskönyvébe. Kezdetben még hasonlított egy sajtortára, az igazi tragédia később, a szárított paprika-darabokkal és parmezán sajttal kezdődik, és „természetesen” kovászos uborkával végződik.

Foto: Jared Unzipped

OTTHON, ÉDES OTTHON

AMIKOR A KATALÓGUS ÉLETRE KEL

A környezet, amelyben élünk, nem csak a hangulatunkra, de a gondolkodásunkra és viselkedésünkre is hatással van, és még a személyiségünkről is árulkodik. Az otthonunk elrendezése, színei, anyaghasználata mind-mind hatnak ránk. Egy jól kialakított tér nemcsak esztétikus, hanem élhető is, de legfőképpen a saját világunk lenyomata.

DEUTSCH LEVENTE

A lakberendezés célja nem pusztán az, hogy szép tereket hozzunk létre, hanem hogy olyan otthonokat alakítsunk ki, amelyek egyszerre praktikusak, kényelmesek és a bennük élők életmódjához tökéletesen illeszkednek. Egy ideális otthon egyszerre szolgálja ki a mindennapi igényeket, jól esik benne lenni, és tükrözi a lakók személyiségét is. Alapja a tudatos stílusválasztás, a színek és textúrák harmonikus használata. A megfelelő bútorok és kiegészítők kiválasztásával, különböző funkciókkal rendelkező zónák kialakításával, és a személyes tárgyak elhelyezésével válik teljessé egy tér.

Lakásból otthon

A színek meghatározó szerepet játszanak az atmoszféra megteremtésében: míg a hideg árnyalatok frissességet sugároznak, a meleg tónusok nyugalmat és otthonosságot hordoznak. A textúrák kombinálása rétegeket ad a térnek. A bútorok elrendezése a funkcionalitás kulcsa: a pihenés, tanulás, étkezés, társasági élet mind külön zónákat igényel. A jól megtervezett világítás pedig kiemeli a tér karakterét, legyen szó egy szoba általános fé-

nyéről, vagy kisebb hangulatvilágításokról. Végül a személyes kiegészítők és tárgyak adják meg azt az otthonos érzést, amit semmi más nem képes pótolni, mert ezektől lesz igazán a sajátunk.

Stílusok hálójában

Sok irányból inspirálódhatunk, ha a lakberendezésről van szó. A minimalista stílus a letisztultság, rendezettség és funkcionalitás köré épül. Kevés tárgy, sok szabad tér, világos színek és tiszta vonalak. Ideális azoknak, akik a harmóniát az egyszerűségben keresik. A skandináv stílust a melegség és természetesség jellemzi. Világos fa, puha textilek, pasztell árnyalatok és sok természetes fény. Barátos, kiegyensúlyozott otthonokat teremt. A rusztikus stílust természetközelséget idézi meg. Nyers fa, kézműves hatás, földszínek és vintage darabok jellemzik. Ideális választás, ha egy meghitt, vidéki hangulatú térre vágysz.

Valójában ahány otthon, annyiféle stílus, hiszen nincs két egyforma lakás. Éppen ezért hiszem, hogy az igazi otthon nem a lakberendezési áruházak katalógusaiban található, hanem ott, ahová mindig jó hazatérni.

KÉPSOROK NYOMÁBAN ÍGY SZÜLETTEK A KÉPREGÉNYEK!

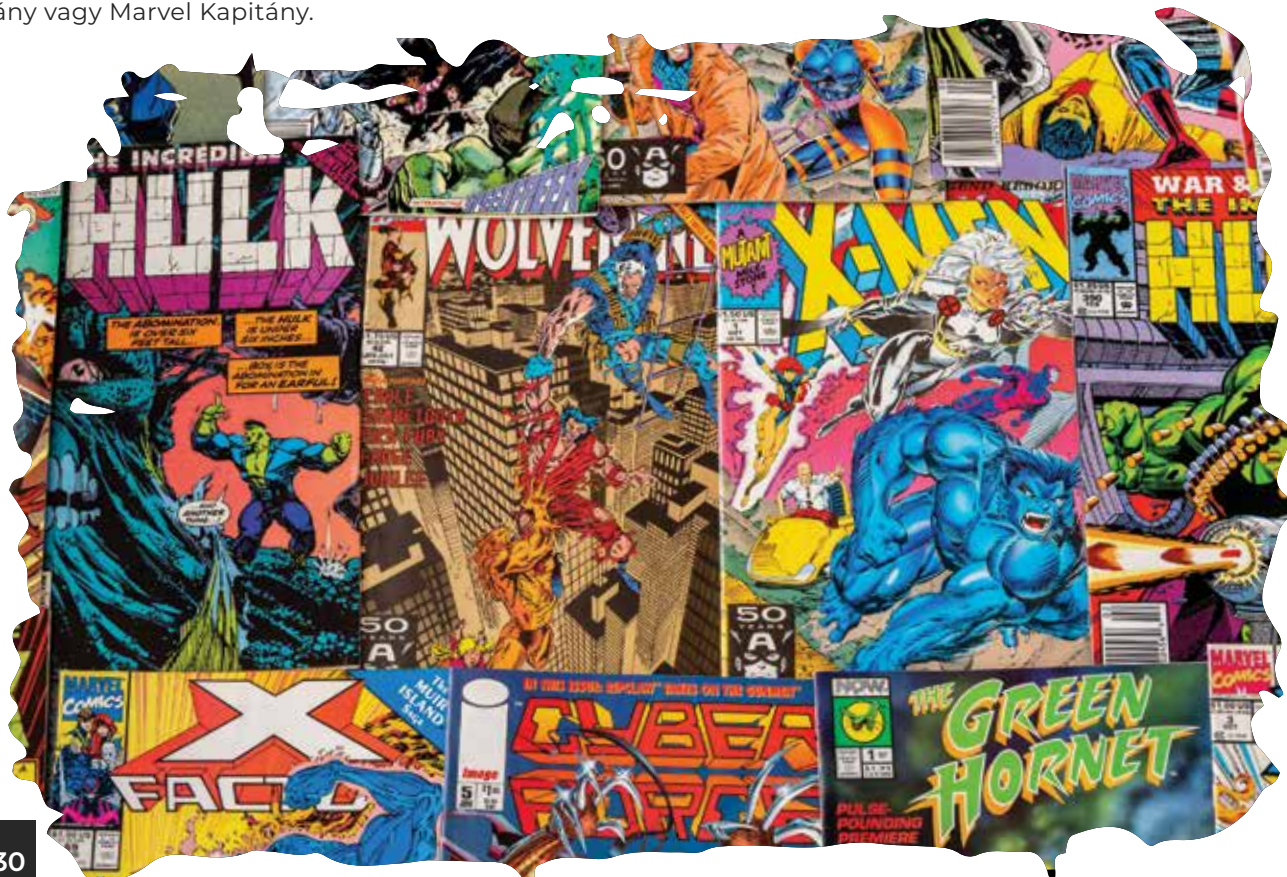
A superhősfilmek fénykorukat élik, de nem szabad megfeledkezni az elődökről: a képregényekről! Színesek, esztétikusak és változatos hősökkel büszkélkedhetnek. Vajon mikori az első megjelenés? Mi van még a superhős történeteken túl? Miért foglalkozott még az amerikai szenátus bizottsága is képregényekkel?

GYARMATI ESZTER

Az első képsor (comic strip) 1895-re tehető: ekkor jelent meg az amerikai Yellow Kid (sárga kölyök), ami magával hozta az újságos comic stripeket. A rövid képsorok megszorodtak, majd 1933-ban kiadtak egy könyves válogatást a komolyabb újságos képsorokból: ez lett a Famous Funnies, a világ legelső képregénye! '38-ban bekövetkezett egy fordulat: megjelent az Action Comics legelső száma, és bemutatták az első superhőst, Superman. Kezdetét vette a képregény-történelem aranykora, és az olvasók megismerhették azokat a ma is közkedvelt hősöket, mint Batman, Csodanő, Amerika Kapitány vagy Marvel Kapitány.

Persze, nem minden képregény a hősökről szól. Egyes kiadványok előnyben részesítették a sötétség-re vágyó olvasókat: megérkeztek a horror képregények, például az EC Comics *The Vault of Horror* szériája. Az új irányzat tabukat döntögetett, és brutális grafikákkal sokkolta az olvasókat, amire egy pszichiáter, Fredric Wertham is felfigyelt: a témában egy tanulmányt is megjelentetett, az *Ártatlan csábítását*. Ebben azt állította, hogy a képregények megrontják a fiatal olvasókat. Az ügyet még a szenátus bizottsága is vizsgálta, ezért a képregényipar magától benyújtott jopár jogi szabályzatot, a Comic Codeokat. A képregények innentől kedélyesebbek lettek, és morálisan is jobban helytálltak.

Az 1980-as évekre lezajlott az ezüst-, és a bronzkor, eljött a modern kor. Megjelentek a grafikus regények, amelyek jóval terjedelmesebbek lettek. A hosszabb forma mélyebb történetmesélést jelentett, így a grafikus regények gyakran irodalmi díjakat nyertek, amitől viszont a képregényeket rajzoló művészek örülten népszerűek lettek: függetlenedni kezdtek, és megalapították saját cégüket, az Image-t, amivel megbolygatták a képregényvilágot. Többek között feldolgozták Superman halálát, amivel annyira megragadták a közönséget, hogy a kiadók elhagyták a Comic Codeokat.

... HOGY NE LEGYEN ROMOS AZ ELEKTROMOS!

Pályázati felhívás

A DUE Médiahálózat és az ORFK-Országos Balesetmegelőzési Bizottság (ORFK-OBBS) pályázatot hirdet 14 és 22 év közötti fiataloknak.

Használod az elektromos rollert, e-bike-ot vagy más mikromobilitási eszközt? Akkor most itt a lehetőség, hogy kreativitásoddal megmutasd: a biztonság és a stílus kéz a kézben járhat!

Készíts pályaművet az alábbi kategóriák egyikében:

„Biztonság stílusosan”

Rövidfilm, TikTok-videó vagy animáció

Mutasd meg, hogyan lehet trendi és vagány az elektromos közlekedés szabályosan és biztonságosan! Lehet vicces, elgondolkodtató vagy látványos – a lényeg, hogy üzenjen a kortársaidnak!

„Az én városom és az elektromos jövő”

Fotósorozat

Ábrázold, hogyan illeszkedhetnek a mikromobilitási eszközök egy élhető, biztonságos és fenntartható város mindennapjaiba! Mutasd meg, hogy a felelős közlekedés menőbb, mint a szabályszegés!

„Elektromos etikett”

Digitális illusztráció, plakát vagy mém

Üzenj humorral vagy komolyan arról, hogyan közlekedjünk kulturáltan és biztonságosan rollerrel, e-bike-kal! A cél, hogy a kép önmagában is erős üzenetet hordozzon, amit közösségi médiában is könnyen meg lehet osztani.

Alkotásoddal kortársaidat szólítsd meg, és tegyünk együtt azért, „hogyan ne legyen romos az elektromos!”

Egy pályázó mindegyik témában benyújthat pályázatot, témánként akár többet is.

A pályázatokat a DUE pályázatbeadói felületén kell benyújtani (www.due.hu/palyazat).

A pályázat fődíja egy SZUPER elektromos roller!

A pályázatok beadási határideje: **2025. november 20.**

A legjobb **10 pályázót** meghívjuk az ünnepélyes díjátadóra, ahol mindenki ajándékcsomagot kap.

Információ, kapcsolat: due@due.hu

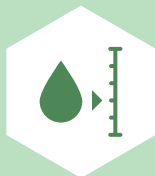

KÁRPÁT-MEDENCEI
NAGY DIAK
AGRÁRTESZT

WWW.AGRARTESZT.HU

MATE

MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

**REGISZTRÁLJ, JÁTSSZ
ÉS NYERD MEG A KÉTSZEMÉLYES
KÜLFÖLDI UTAZÁS, A SZUPER BRINGA
VAGY AZ OKOSTELEFON EGYIKÉT!**

